

فساد و تعارض منافع در مجموعه بیمارستان‌های عرفان علیه سهامداران گزارشی بر اساس مستندات مالی، مدیریتی و مقررات نظارتی وزارت بهداشت

مقدمه

مجموعه بیمارستان‌های عرفان به عنوان یکی از شناخته‌شده‌ترین نهادهای درمانی خصوصی در ایران، از زمان تأسیس تاکنون، همواره با حواشی مالی و مدیریتی همراه بوده است. این مجموعه که بر پایه عرضه سهام به پزشکان، کادر درمان و اشخاص حقیقی شکل گرفته، اکنون درگیر ابهاماتی گسترده در نحوه محاسبه ارزش سهام، پرداخت سود سالانه و توزیع عادلانه درآمد است. مستندات رسمی نشان می‌دهد محوریت تصمیم‌گیری در این شبکه درمانی در اختیار **دکتر غلامرضا فنائی** و حلقه محدودی از شرکای اوست؛ حلقه‌ای که با گسترش شبکه‌ای از شرکت‌های تابعه و قراردادهای درون‌گروهی، مسیر جریان مالی مجموعه را به‌طور کامل در اختیار گرفته است. این گزارش که بر اساس اسناد مالی، قراردادهای داخلی و شکایات ثبت‌شده سهامداران تنظیم شده، نشان می‌دهد **الگوی فساد ساختاری در بیمارستان‌های عرفان** بر پایه سه محور شکل گرفته است:

۱. افزایش صوری هزینه‌ها برای کاهش سود سهامداران،
 ۲. انتقال منابع درآمدی به شرکت‌های وابسته،
 ۳. استفاده از ابزارهای حساب‌سازی و شبکه شرکا برای پنهان‌سازی گردش مالی واقعی.
- این رویه‌ها، طبق بررسی کارشناسان، در تضاد آشکار با مقررات ماده ۱۲۹ قانون تجارت (در خصوص ممنوعیت معاملات مدیران با شرکت تحت مدیریت خود)، ماده ۵۹۸ قانون مجازات اسلامی (تصرف غیرقانونی در اموال عمومی یا متعلق به دیگران) و مواد ۲ و ۴ آیین‌نامه اجرایی تأسیس و نظارت بر مراکز درمانی خصوصی وزارت بهداشت قرار دارد.

افزایش صوری هزینه‌ها و تعارض منافع

بر اساس مستندات در دست، یکی از محوری‌ترین تخلفات در بیمارستان‌های عرفان، **افزایش مصنوعی هزینه‌ها** با هدف کاهش سود سهامداران است. این اقدام از طریق واگذاری بخش‌های مختلف تأمین نیرو، خدمات فنی، پشتیبانی و تجهیزات پزشکی به شرکت‌های وابسته به شخص فنائی انجام می‌شود؛ از جمله شرکت‌های **عرفان سلامت**، **دوراندیش عرفان غرب** و دیگر شرکت‌های زیرمجموعه.

در اغلب این قراردادها، دکتر غلامرضا فنائی همزمان نقش کارفرما و پیمانکار را ایفا کرده است. او در رأس شرکت مادر (عرفان سلامت) و در عین حال مدیر نهایی مراکز درمانی عرفان نیایش و سعادت آباد است. این وضعیت، مصداق روشن **تعارض منافع مدیریتی** و نقض ماده ۱۲۸ قانون تجارت محسوب می شود که تصریح می کند مدیران حق ندارند بدون مجوز مجمع عمومی در معاملاتی که با شرکت انجام می شود، ذی نفع باشند.

در عمل، تمامی قراردادهای خدماتی از جمله تأمین نیروی انسانی، تدارکات، تجهیزات و خدمات فنی، به شرکت های متعلق به فنائی یا وابستگان درجه اول او واگذار شده است. در این میان، افراد کلیدی چون **دکتر بهزاد مقدم و علی فتاحی بافقی** نیز به عنوان اعضای هیئت مدیره در این شرکت ها حضور دارند. نتیجه این ساختار آن بوده است که هزینه های جاری بیمارستان ها به شکل غیرواقعی افزایش یافته و میزان سود قابل تقسیم بین سهامداران به نزدیک صفر رسیده است.

به گفته یکی از سهامداران معترض، «در حالی که بیمارستان های مشابه در تهران ماهانه ده ها میلیارد تومان سود خالص دارند، بیمارستان عرفان به طور مداوم تراز مالی بدون سود ارائه می دهد.»

شبکه شرکت های تابعه و دور زدن سهامداران

گزارش ها نشان می دهد برای پنهان سازی جریان واقعی درآمد و هزینه، فنائی شبکه ای پیچیده از شرکت های صوری و تابعه ایجاد کرده است. قراردادهای اصلی بیمارستان ها برای تأمین تجهیزات، خدمات ساختمانی و فنی، بدون برگزاری مناقصه یا مزایده قانونی، به شرکت های زیرمجموعه ای چون **صبا داروی میلاد، فیدار دایان، پیشداد طب روژان، سنجش سلامت گستر صبا، توسعه سلامت میهن (بانیتوس) و بازرگانی دورانیش عرفان** واگذار شده است.

در میان این موارد، قرارداد طراحی و ساخت **دفاتر شخصی فنائی در طبقه هفتم بیمارستان عرفان سعادت آباد** به تنهایی بیش از ۵۰ میلیارد تومان هزینه دربرداشته است. اسناد مالی نشان می دهد این پروژه بدون مناقصه و از محل سرمایه سهامداران پرداخت شده و به شرکت **عمران و معماری بهسازان صبا**، متعلق به فرزندان فنائی (صبا و سینا)، واگذار شده است.

طبق ماده ۲ آیین نامه مالی وزارت بهداشت، هرگونه واگذاری پروژه یا خرید خدمات از اشخاص مرتبط با مدیران باید به تصویب هیئت امنای مستقل و با تأیید وزارت بهداشت برسد. فقدان این روند در مجموعه عرفان، مصداق **دور زدن مقررات حاکم بر مراکز درمانی خصوصی** است.

صندوق های میانی و حساب سازی درآمد

منابع درآمدی بیمارستان های عرفان نیایش و سعادت آباد، به جای واریز مستقیم به حساب های رسمی شرکت، به حساب هایی تحت مدیریت شخص فنائی و اعضای خانواده اش در شرکت عرفان سلامت منتقل می شود. این حساب ها در ظاهر برای «تجمیع درآمد و مدیریت هزینه ها» ایجاد شده اند، اما در واقع به عنوان **صندوق های صوری** برای انتقال منابع و پنهان سازی جریان پولی عمل می کنند.

در برخی موارد، مبالغ قابل توجهی به حساب بانکی **صبا فنائی** واریز شده است؛ در حالی که وی هیچ سمت رسمی یا حق امضای قانونی در ساختار شرکت نداشته است. این اقدام، طبق ماده ۵۹۸ قانون مجازات اسلامی، می تواند **تصرف غیرقانونی در اموال متعلق به سهامداران** تلقی شود.

از سوی دیگر، پرداخت‌های درون‌گروهی از طریق این حساب‌ها با نرخ سودی بالاتر از تسهیلات بانکی انجام شده که موجب بالا رفتن هزینه‌های ظاهری و در نتیجه، کاهش سود خالص مراکز درمانی گردیده است.

ابهام در محاسبه سود سهامداران و پرداخت پاداش‌های خارج از عرف

سهامداران در سال‌های اخیر بارها نسبت به عدم شفافیت در محاسبه سود سالانه اعتراض کرده‌اند. مستندات مالی نشان می‌دهد از زمان تمرکز مدیریت در شرکت عرفان سلامت، عملاً هیچ سود سالیانه‌ای به سهامداران پرداخت نشده است. در عوض، دکتر فنائی برای خود و اعضای نزدیک به حلقه مدیریتی، **درصدی از درآمد ناخالص بیمارستان‌ها** را به‌عنوان پاداش در نظر گرفته است؛ از جمله یک درصد از درآمد ناخالص بیمارستان‌ها، دو درصد از عرفان سلامت، و پنج درصد از معاملات سهام.

این پرداخت‌ها، بدون روشن شدن مجمع عمومی و شرح کامل جزئیات در صورت‌جلسات رسمی، مغایر با مواد ۸۶ و ۱۳۲ قانون تجارت است که تصریح می‌کند «هیچ پاداشی جز از محل سود خالص قابل تقسیم، قابل پرداخت نیست.»

انتقال سود سهامداران به پروژه‌های دیگر

بررسی‌های مالی نشان می‌دهد بخشی از درآمد مراکز درمانی عرفان به شرکت‌های دیگر تحت مالکیت فنائی از جمله **شرکت کشت و صنعت عرفان سلامت** منتقل شده است. این شرکت عملاً فعالیت اقتصادی موثری ندارد، اما در سال‌های اخیر به سهامداران خود سود پرداخت کرده است. با توجه به نبود فعالیت تولیدی، این سود تنها می‌تواند از محل انتقال درآمد مراکز درمانی تأمین شده باشد؛ اقدامی که طبق بند «ج» ماده ۴۹ قانون تجارت، **مصرف منابع شرکت در غیر از موضوع فعالیت مصوب** تلقی می‌شود و جرم‌انگاری شده است.

ساختار مدیریتی متمرکز و شبکه شرکای نزدیک

در رأس این ساختار، دکتر غلامرضا فنائی با دو شریک اصلی یعنی **بهزاد مقدم و علی فتاحی بافقی** قرار دارد. این سه نفر علاوه بر مدیریت مستقیم بیمارستان‌ها، در اغلب شرکت‌های اقماری نیز سمت‌هایی مانند مدیرعامل، عضو یا نایب‌رئیس هیئت‌مدیره دارند. به‌عنوان مثال:

- **محمدحسین بهزاد مقدم** در هشت مجموعه از جمله عرفان نیایش و عرفان سلامت سمت‌های مدیریتی دارد.
- **علی فتاحی بافقی** در شش شرکت از جمله عرفان سعادت‌آباد و توسعه سلامت میهن عضو هیئت‌مدیره است.
- **محمد رضوان نوبهار و غلامرضا وارسته‌کیا** نیز همزمان در چند شرکت درمانی و تجاری وابسته به فنائی فعالیت دارند.

طبق ماده ۱۱۱ قانون تجارت، این تراکم مناصب در شرکت‌های دارای روابط مالی متقابل، **مصادق تعارض منافع و تمرکز غیرقانونی قدرت مدیریتی** است. افزون بر این، آیین‌نامه تأسیس بیمارستان‌های خصوصی وزارت بهداشت نیز تصریح دارد که اعضای هیئت‌مدیره مراکز درمانی نباید همزمان در چند مرکز دیگر دارای سمت مشابه باشند.

فروش دارایی‌های مشترک و تضییع حقوق سهامداران

یکی از نمونه‌های روشن تضییع حقوق سهامداران، فروش فضاهاى عمومى و مشاعات بیمارستان‌هاست. به گفته منابع داخلی، بخش‌هایی از پارکینگ و حیاط بیمارستان‌ها برای ایجاد واحدهای اداری و تجاری تخریب شده و سود حاصل تنها بین فنانی و دو شریکش تقسیم شده است.

در یک مورد مشخص، یک واحد آپارتمان متعلق به شرکت آسانسور پروژه بیمارستان عرفان، که باید در اختیار همه سهامداران قرار می‌گرفت، به نام شخص فنانی سند خورده و سپس فروخته شده است. چنین اقداماتی، طبق ماده ۵۸۹ قانون مجازات اسلامی (تصرف در اموال مشاع) می‌تواند موجب پیگرد کیفری باشد.

سرکوب اعتراضات و انحراف روند نظارت

هرچند در سال‌های گذشته تعدادی از سهامداران از جمله **دکتر پرویز بهرامی و دکتر محمدرضا بهرامیان** نسبت به این تخلفات شکایت رسمی تنظیم کرده‌اند، اما این پرونده‌ها با پرداخت مبالغی به عنوان «تسویه خارج از دادگاه» یا با **دخالته غیرشفاف برخی ضابطان قضایی** مختومه شده‌اند. منابع نزدیک به مجموعه می‌گویند فنانی با پرداخت رشوه یا خرید سهام سهامداران معترض، مسیر رسیدگی را متوقف کرده است.

این روند نشان می‌دهد **نبود شفافیت در حسابرسی و گزارش‌های مالی بیمارستان‌های عرفان**، سهامداران خرد را عملاً از امکان پیگیری قانونی محروم کرده است. طبق ماده ۱۴۹ قانون تجارت، هر سهامدار حق دارد اسناد و دفاتر مالی شرکت را بررسی کند؛ اما در عمل، دسترسی به این اطلاعات در مجموعه عرفان مسدود شده است.

تناقض در ارزش‌گذاری سهام

ارزش سهام مراکز درمانی عرفان طی سال‌های اخیر به صورت ثابت اعلام شده و با وجود تورم سنگین و رشد درآمد بیمارستان‌ها، افزایش نیافته است. این رویه سبب شده سهامداران هنگام فروش سهام خود، ناچار به پذیرش قیمتی بسیار کمتر از ارزش واقعی باشند، در حالی که برای خریداران جدید، قیمت سهام بر پایه درآمد روز محاسبه می‌شود. این رفتار، علاوه بر تخلف از اصول حسابداری و شفافیت مالی، با **اصل انصاف تجاری و ممنوعیت تبعیض میان سهامداران** که در ماده ۲۷۰ قانون تجارت به آن اشاره شده، مغایرت دارد.

تحلیل حقوقی و الزامات نظارتی

بر اساس مستندات موجود، مجموعه بیمارستان‌های عرفان در چند محور عمده از قوانین جاری کشور تخطی کرده است:

- **قانون تجارت (مواد ۱۲۸ تا ۱۳۲):** تعارض منافع مدیران و معاملات با شرکت تحت مدیریت.
- **قانون مجازات اسلامی (مواد ۵۹۸ و ۵۸۹):** تصرف غیرقانونی و تضییع اموال مشاع.

- **آیین‌نامه وزارت بهداشت مصوب ۱۳۹۶:** منع تمرکز مالکیت و مدیریت در چند مرکز درمانی و الزام به شفافیت مالی در واگذاری قراردادها.
 - **قانون مالیات‌های مستقیم (ماده ۲۷۴):** حساب‌سازی و ارائه اطلاعات نادرست مالیاتی.
- مطابق این مقررات، رفتارهای مستندشده در بیمارستان‌های عرفان می‌تواند مصداق جرایمی چون **فساد مالی**، سوءاستفاده از موقعیت شغلی و تضییع حقوق سهامداران تلقی شود.

جمع‌بندی

الگوی مدیریتی حاکم بر بیمارستان‌های عرفان، ترکیبی از تمرکز قدرت در دست یک فرد، واگذاری درون‌گروهی قراردادها، حساب‌سازی، و استفاده از شبکه خانوادگی برای کنترل منابع مالی است. این ساختار، در غیاب نظارت مؤثر وزارت بهداشت و سازمان حسابرسی، زمینه‌ساز تخلفات گسترده و تضییع حقوق صدها سهامدار شده است.

با توجه به اینکه مراکز درمانی عرفان در زمره مؤسسات خصوصی دارای مجوز رسمی از وزارت بهداشت هستند، مسئولیت قانونی نظارت بر عملکرد آن‌ها بر عهده معاونت درمان این وزارتخانه است. بی‌توجهی به چنین تخلفاتی نه تنها اعتماد عمومی به نظام سلامت خصوصی را خدشه‌دار می‌کند، بلکه نقض آشکار اصول حاکمیت شرکتی و قانون‌مداری در حوزه بهداشت و درمان به شمار می‌آید.

در شرایطی که شفافیت مالی و پاسخگویی مدیریتی از ارکان سلامت اقتصادی در بخش درمان محسوب می‌شود، **بازنگری فوری در ساختار مالی و نظارتی مجموعه بیمارستان‌های عرفان**، و ارجاع پرونده آن به نهادهای بازرسی و قضایی ضروری است. استمرار این وضعیت، نه فقط به زیان سهامداران، بلکه به زیان کل نظام سلامت کشور تمام خواهد شد.